

NOTAT

Udtalelse fra regionsrådet vedrørende Statsrevisorernes beretning om ventetid til specialiseret lindring for patienter med livstruende sygdomme

Indenrigs- og Sundhedsministeren har bedt om regionsrådets udtalelse til Statsrevisorernes beretning nr. 17/2024 om ventetid til specialiseret lindring for patienter med livstruende sygdomme.

Nærværende udtalelse fra Regionsrådet i Region Nordjylland forholder sig, som ministeriet har anmodet om, til hovedkonklusionerne fra Rigsrevisionen og bemærkninger fra Statsrevisorerne. Derudover beskrives de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til.

Regionsrådet i Region Nordjylland tager Rigsrevisionens kritik alvorligt og anerkender, at Rigsrevisionen sætter fokus på et vigtigt område. Politisk er det palliative område højt prioriteret i Region Nordjylland. Der har derfor været stort fokus på at udvikle området de senere år.

Affødt af Rigsrevisionens beretning fra 2020 besluttede regionsrådet i budgetaftalen for 2021, at der skulle udarbejdes en plan for det palliative område, som bl.a. adresserede Rigsrevisionens kritikpunkter. Planen sætter gennem en række konkrete indsatser retningen for udvikling af det palliative område i Region Nordjylland. Regionsrådet har af flere omgang udmøntet midler til at realisere planen. Fx til ansættelse af personale i de regionale teams for lindrende behandling, kompetenceudvikling, etablering af palliative senge, styrkelse af den palliative vagt og uddannelse af læger i palliativ medicin.

I erkendelse af, at området fortsat kan styrkes, blev det i budgetaftalen for 2025 aftalt, at der skal ske en gennemgang af den regionale palliationsplan med henblik på at sikre, at alle patientgrupper tilbydes den rette palliative indsats – både på hospice, i hospitalsregi og i eget hjem.

Bemærkninger til hovedkonklusioner

Overordnet er regionsrådet ikke enig i, at der ”... *ikke er sket nævneværdig forbedring...*” i ventetiden til specialiseret lindring siden Rigsrevisionens seneste undersøgelse.

Regionerne lever på landsplan stort set op til målet om at behandle 80 % af de henviste patienter, før de bliver for syge eller dør, i hele undersøgelsesperioden. I forhold til målet om, at 90 % af patienterne højst venter 10 dage på at komme i behandling, er der er sket en forbedring på 7 procentpoint siden 2019 på landsplan.

Specifikt i forhold til Region Nordjylland kan det konstateres, at regionen behandlede 91 % af de henviste patienter i 2023, før de blev for syge eller døde. Dette er en forbedring på 13 procentpoint siden 2019.

Regionsrådet bemærker, at Region Nordjylland ikke lever op til målet om, at 90 % af patienterne venter højst 10 dage på at komme i behandling. Dog er der sket en forbedring i undersøgelsesperioden fra 77 % i 2019 til 82 % i 2023.

I Region Nordjylland kommer patientens tarv først. I nogle tilfælde kan der både være faglige årsager og patienthensyn, der vægter højere end at stræbe efter behandling indenfor 10 dage efter henvisning. Såfremt en patient er indlagt ved henvisning til specialiseret lindring, venter team for lindrende behandling med at se patienten, til patienten er tilbage i eget hjem. Dette er på baggrund af, at det vurderes fagligt bedst, at patienten ses i trygge omgivelser. Derudover vil de patienter, der vurderes ikke at kunne vente (de mest syge), blive prioriteret først, selvom det kan betyde, at enkelte forløb overskrider de 10 dage.

I Region Nordjylland er der et velfungerende samarbejde mellem den specialiserede palliative indsats på hospitalerne og den basale palliative indsats i kommunerne og almen praksis. Det er således vigtigt at nævne, at patienterne frem til de modtager et specialiseret tilbud får basal palliation på et højt niveau.

I Region Nordjylland er det et mål, at der skal være lige adgang til specialiseret lindring uanset diagnose. Det anerkendes, at der er forskelle i ventetid afhængigt af, om den bagvedliggende sygdom er kræft eller en anden livstruende sygdom. Det er dog væsentligt at være opmærksom på, at mange kroniske sygdomme (KOL, hjerte-kar-sygdomme, neurologiske sygdomme mv.) adskiller sig fra kræft ved at være vanskeligere at forudsige. Ofte er disse sygdomme langsomt nedadgående med pludselige tilbagefald, hvorefter patienten får det bedre igen. Det kan således være vanskeligt at forudsige, hvornår i forløbet specialiseret lindring er relevant. Derudover er det erfaringen, at mange patienter med andre sygdomme end kræft modtager specialiseret medicinsk behandling på et højt fagligt niveau kombineret med sygdomsspecifik palliation på bl.a. de medicinske hospitalsafdelinger.

I forhold til målene er det en opmærksomhed, at der ikke er tale om politisk fastsatte mål eller patientrettigheder. Målene er faglige kvalitetsudviklingsmål, som er fastsat af Styregruppen for Dansk Palliativ Database og afspejler den faglige ambition for området – og dermed det ønskværdige faglige kvalitetsudviklingsniveau.

Andre bemærkninger

Statsrevisorerne problematiserer, at den typiske patient henvises senere og modtager specialiseret lindring i kortere tid end tidligere. Samtidig er antallet af patienter, der starter i specialiseret lindring, faldet.

Regionsrådet bemærker, at det er vanskeligt at konkludere noget entydigt ud fra, at patienterne modtager specialiseret lindring i kortere tid, og at færre modtager specialiseret lindring. Det er nødvendigt at se i sammenhæng til det øvrige sundhedsvæsen, og den palliation der udøves på basalt niveau. Udviklingen i sundhedsvæsenet er i de senere år netop gået i retningen af, hvilket også gælder det palliative område, at indsatsen i højere grad kan varetages af kompetent personale i det primære sundhedsvæsen og på ikke-specialiserede hospitalsafdelinger. Udviklingen på det palliative område går bl.a. imod at understøtte, at flere borgere kan dø i eget hjem, hvilket flertallet ønsker.

På den baggrund er der i Region Nordjylland bl.a. fokus på kompetenceudvikling af det basale palliative niveau, bedre muligheder for at dø i eget hjem, styrkelse af rådgivningsmuligheder fra det specialiserede niveau, udbredelse af redskaber til opsporing og vurdering af palliative behov samt koncepter til afholdelse af samtaler med patienter og pårørende om ønsker til fremtidig behandling og pleje.

I den forbindelse er det væsentligt at styrke det tværsektorielle samarbejde, idet almen praksis og kommunerne spiller en vigtig rolle i den palliative indsats. På den baggrund er der netop ved at blive indgået en samarbejdsaftale om palliation mellem Region Nordjylland, de nordjyske kommuner og almen praksis.

Regionsrådet er enig med Rigsrevisionen i, at det i dag ikke er muligt at undersøge, hvordan indsatsen med basal lindring påvirker den specialiserede lindring. Det skyldes, at der ikke systematisk indsamles data om den basale lindring.

Regionsrådet finder det derfor positivt, at regeringen med Kræftplan V igangsætter et udviklingsprojekt med henblik på at afdække muligheder for at styrke registrering og monitorering af både den basale og specialiserede palliation, herunder kvaliteten af data.

Igangsætte og fremadrettede initiativer

I Region Nordjylland er det et mål, at patienter med behov for en palliativ indsats - uanset diagnose - løbende og systematisk får vurderet deres behov for palliation. Dette er med henblik på, at patienterne får en palliativ indsats svarende til deres ønsker og behov på det rette specialiseringsniveau.

I ovenstående er det beskrevet, at der igennem de senere år, allerede er igangsat en række initiativer med henblik på at styrke det palliative område. I Region Nordjylland er dette arbejde forankret i den regionale palliationsplan, der skal revideres det kommende år, og i den tværsektorielle samarbejdsaftale om palliation.

Regionrådet glæder sig derfor over, at der i Kræftplan V er afsat økonomi til at løfte kapaciteten og kompetencerne til den basale palliative indsats samt den specialiserede palliative indsats for at hjælpe de patienter, der har mere komplekse palliative behov. Midlerne giver mulighed for at styrke implementeringen og udbredelse af de igangsatte indsatser samt udbygge kapaciteten.

Det er væsentligt for regionsrådet at understrege, at det er høj prioritet for Region Nordjylland, at patienter med behov for lindrende behandling får optimal behandling, og at det sker hurtigt. Der arbejdes løbende med kvalitetsforbedringer på det palliative område bl.a. på baggrund af opfølgning på indikatorerne i Dansk Palliativ Database, som ligger til grund for Rigsrevisionens undersøgelse.

Det omfatter således også andelen af patienter, der højst venter 10 dage på at komme i behandling. Med henblik på at forbedre målopfyldelsen yderligere er der på baggrund af en større ventetidsanalyse igangsat forskelle initiativer på hospitalerne i forhold til registrering og styrket samarbejde om kapacitet.

Med de beskrevne initiativer er det regionsrådets forventning, at der vil ske en fortsat positiv udvikling i ventetider og adgangen til specialiseret lindring.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Mads Duedahl', with a stylized, cursive script.

Mads Duedahl
Regionsrådsformand